

A KOSSUTH KLUB MŰKÖDÉSÉNEK KORAI IDŐSZAKA

Nem sok klub büszkélkedhet Magyarországon több mint hetven évtizedes múlttal, ezek sorába tartozik a budapesti Palota-negyedben lévő, a Múzeum utca 7. alatt ma is működő Kossuth Klub is. A TIT Kossuth Klub Egyesület – amely napjainkban a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat egyik tageszervelete – az 1953 és 1958 között Természet- és Társadalomtudományi Társulat, majd a névváltoztatás után Tudományos Ismeretterjesztő Társulat budapesti szervezetének jogutódja. Az alábbiakban, a helyszínként szolgáló Múzeum utcai épület rövidke bemutatása után a Klub korai időszakának, 1955–1956-os, némileg 1957-re is átnyúló történetét foglalom össze. S ha már a Kossuth Klub korai történetéről van szó, nem maradhat ki a Petőfi Kör tevékenységének és a Klubhoz való kapcsolatának bemutatása sem.

A Klubnak helyet adó épület jelenleg kétszintes, korábbi, 1869-ben épült alapja azonban egy egyemeletes lakóház volt, ennek a korai, eklektikus stílusú háznak az építtetője Tomcsányi József, tervezője és kivitelezője pedig Bárczy Imre volt. Az épület 1872 és 1875 között bővült a mai kétszintes formájára, tulajdonosa gróf Zichy János volt. Ekkor tervezőként Kauser Jánost, kivitelezőként pedig ugyanőt tüntették fel, továbbá valószínűleg részt vett az építési munkálatokban Wechselmann Ignác is.¹ A lakóépületet 1912-ben, Möllern István tervei szerint átépítették, ekkor azt Hadik-Barkóczy Endréné (leánykori nevén Zichy Klára grófnő, vagyis az épület a Zichy családon belül öröklődött tovább) birtokolta. Az 1912-es átalakítás fennmaradt tervrajza

---

¹ Múzeum utca 7. In: Déry Attila: Józsefváros. Budapest építészeti topográfia 4. VIII. kerület. Budapest, Terc, 2007. 317.

főként az épület külseje és a korabeli enteriőr leírása miatt fontos.² A Hadik palota 2002 óta műemléki védetség alatt áll.

A Klub az állampárt, a Magyar Dolgozók Pártja (MDP) kultúrpolitikájának szerves részeként alakult meg. Ugyanis a párt a szocializmus velejárójának tekintette többek között azt is, hogy emelje az ország népének műveltségi szintjét, illetve átformálja számára megfelelő tartalmúvá a kultúra egyes elemeit és a kultúrához való hozzáférés eszköztárát. (Mint oly sok más elképzelés, ez is szovjet importnak tekinthető, hiszen a szocializmusnak, mint civilizatórikus küldetésnek a gondolatvilága már a két világháború közötti periódusban megjelent a Szovjetunióban.)³ Ennek az elképzelésnek a manifesztációi voltak aztán az országban gombamódra szaporodó művelődési otthonok, mozik, népkönyvtárak, ahol kulturális versenyeket, előadásokat, bálakat vagy egyéb rendezvényeket tartottak, illetve a megfelelő hangvételű könyvek és újságok kiadása.⁴ Mindezekkel párhuzamosan megkezdték a tudományos ismeretterjesztés alapjainak szélesítését is, központi intézményének létrehozását a különböző tudományos ismeretterjesztő társulatok (a Magyar Természettudományos Társulat, a Magyar Történelmi Társulat és a Magyar Irodalomtörténeti Társulat) összeolvasztásával kívánták elérni. Jó egy évi előkészítés és szervezés után a Természet- és Társadalomtudományi Társulat (TTIT) 1953. április 29-én alakult meg, felügyeleti szerve az 1949-ben felállított Népművelési Minisztérium volt. A TTIT-nek szánt presztízs mértékét jelzi, hogy alakuló közgyűlését az MTA dísztermében tartották, amelyről maga

---

² BFL Tervtár XV. 17. D329.

³ Az egypártrendszer történetének kutatási kérdéskörének/nézőpontjának változására-bővülésére, a korszak kutatása kapcsán a kultúratörténet megjelenésére lásd: Bartha Eszter: A sztálinizmus a régi és új historiográfiában: a jelenség meghatározásának elméleti és módszertani problémái. In: Krausz Tamás (szerk.): A sztálinizmus hétköznapijai. Tanulmányok és dokumentumok a Sztálin-korszak történetéből. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003. 15–39.; Horváth Sándor: A mindennapi szocializmus és a jelenkortörténet. Nézőpontok a szocialista korszak kutatásához. Századvég, 11. évf. 2006. 2. sz. Új folyam 40. sz. 3–30.

⁴ A kérdésre részletesebben lásd: Valuch Tibor: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Osiris, Budapest, 2001. 336–340.

a párt szócsöve, a Szabad Nép adott hírt.⁵ 1953 szeptemberében ülésezett először az Elnökség, amelynek eredményeképp az év végéig létrejöttek a Társulat megyei szervezetei, illetve megalakultak központi szakosztályai is. Az Elnökség és a szakosztályok tagjai többnyire a korszak prominens művészei vagy az adott tudomány jeles képviselői voltak.⁶ A TTIT a neki szánt szerepnek megfelelően 1954-től kezdve rendszeresen tartott előadásokat és szabadegyetemeket, amelyekkel párhuzamosan, 1956-ra minden megyében kiépült klubhálózata is.⁷ A TTIT központi, kiemelt, reprezentatív funkcióval bíró klubja, a Kossuth Klub 1955. január 22-én nyitotta meg kapuját az érdeklődők előtt. Előzményeként megemlítendő az 1954. december 14-én tartott összehívott ülés, ahol a Kossuth Klub megnyitása melletti érvként az hangzott el, hogy az addigi négy budapesti szervezetet egyesíteni kellene, s az egységes fővárosi szervezet rendelkezzen – a meglévő klubok megtartása mellett – egy központi klubbal. A TTIT-nek ekkor működött klubja a Mészöly utcában és a Bem rakparton is. A Kossuth Klub élére – a minél változatosabb programok kialakítása végett – a kultúra és a tudomány területén alkotókból álló klubtanács került, a klub közvetlen vezetője először Tarcsai Pál lett, akit tisztségében Kóczán László váltott.⁸

A Kossuth Klub megnyitásáról több helyütt is beszámolók jelentek meg. A Társulat folyóirata, a *Térség és Társadalom* szerint az volt „a cél, hogy ez a klub a társulati tagok egyik fontos és kedvelt otthona legyen. A klub helységeinek építésében és berendezésében is döntő módon közrejátszott az a törekvés, hogy értelmiségünk társadalmi életének egyik színterévé és szórakozóhelyévé váljunk.” Mindezen elképzelés megvalósítását egy 200 fő befogadására alkalmas előadóterem, könyvtár, folyóirat-szolgálat és ahhoz tartozó olvasóterem

---

⁵ Z. Karvalics László: Egy értelmiségi tömegszervezet hétköznapijaiból. (A TIT születése és első évei 1953–1964). JATEPress, Szeged, 2010. 16–31.

⁶ Uo. 36–37.

⁷ Uo. 32.

⁸ Uo. 38–39.

szolgált. Továbbá az emeleten és a földszinten a beszélgetésekhez, eszmecserekhöz szalonokat alakítottak ki, a szórakozás végett pedig játékszobát hoztak létre, ahol sakk, dominó és kártya várta az érdeklődőket, sőt, mindezek mellett megnyitott egy büfé is. A cikk zárásként a már lezajlott rendezvények bemutatását hagyta. Abból kiderült, hogy a megnyitás óta eltelt egy hónap során „Haladó hagyományokról anket, beszámoló a szovjet írók II. kongresszusáról, felszabadulási ünnepség, zongorahangverseny, színvonalas fizikai és biológiai előadások [...], bemutató filmelőadások, mikrobarázdás zeneest, televíziós adás bemutatása stb. szerepel[– K. Cs.] a gazdag programban.”⁹ A *Magyar Nemzet* megnyitóról szóló híradásában – amely szerint „több mint háromszáz értelmiségi dolgozó gyűlt össze” az eseményre – erőteljes szereppel bírt kapott az aktuálpolitika, annak zömét ugyanis Erdey-Grúz Tibor oktatásügyi miniszter beszéde tette ki. Aszerint „Szükséges, hogy a különböző területen dolgozó értelmiségiek találkozhassanak egymással, megvitathassák, mik az adott helyzetben a legfontosabb tennivalóik, kialakíthassák nézeteik közös alapelemeit. Módját kell találniok, hogy meghányják-vessék, mi a teendő a béke megóvása céljából, [...] miként mozdíthatják elő leghatékonyabban, hogy a tudomány és technika nagyszerű vívmányai az emberek jólétét és boldogságát szolgálják, ne pedig nyomorát és pusztulását idézzék elő”. S míg a *Természet és Társadalom* a Klub megnyitását úgy értékelte, hogy a TTIT tagok színteret nyernek a társadalmi élet műveléséhez és a szórakozáshoz, addig a *Magyar Nemzet* – már cikke címében is – azt emelte ki, amelyet a citált beszédek szintén megerősítettek, hogy a Kossuth Klub révén a (budapesti) „haladó” értelmiség jutott tudományos és kulturális fórumhoz.¹⁰ A *Népszava* megnyitóról szóló írása szinte szóról szóra

---

⁹ A Kossuth Klub. *Természet és Társadalom*, CXIV. évf. 1955. 2. sz. 117. (Idézetek: Uo.)

¹⁰ Kossuth-Klub. ünnepélyesen megnyílt a budapesti értelmiség klubja. *Magyar Nemzet*, XI. évf. 19. sz. 1955. január 23. 5.

megegyezik a *Magyar Nemzet*ével, a különbség mindössze abban rejlik, hogy Erdey-Grúz Tibor beszédét rövidebbre szabták.¹¹

S bár egy évvel a megnyitó után, azaz 1956 februárjában a Társulat folyóirata a megkezdett munka gondtalan alakulásáról, kibontakozásáról írt, a közélet állóvízének felkavarodása – amelynek majd 1956 októbere és novembere lesz a csúcspontja – ekkor már valójában elkezdődött, s mint helyszín, találkozóhely, kiindulási pont igen komoly szereppel bírt ebben a Kossuth Klub. De még maradvány az egyéves működés összegzésénél, az olvasható, hogy a „Múzeum utcai gyönyörűen, kényelmesen, szinte fényűzően berendezett klubhelyiségében hetek alatt kialakult az állandó látogatók köre, s számuk egyre növekedett”, így egy év alatt 24 ezren látogattak el a Klubba, a „vendégekönny tanúsága szerint pedig sok külföldi látogató is megfordult a klubban”. Továbbá megtudhatta az olvasó azt is, hogy rendszeresen tartottak a Klubban műsoros zenei és irodalmi, illetve ismerkedési esteket, filmelőadásokat, képzőművészeti kiállításokat. S hogy a „Kossuth Klub fennállásának egy éve alatt tudományos életünk komoly tényezőjévé, tudósaink és általában értelmiségünk fórumává vált”. Sőt, büszkén említette a cikk a DISZ Petőfi Kör, amely szintúgy a Klubban működött, mint a fiatal értelmiségiek és a jövő tudományos szakembereinek gyülekezete. Problémaként mindössze azt hozta fel a szerző, hogy a könyvtári állomány még hagy kívánnivalót maga után, s hogy a pedagógusok bevonását a klub életébe még meg kell oldani.¹²

A forradalomhoz vezető út egyik mérföldköve volt, amikor 1955. március 25-én a Kossuth Klubban megtartotta alakuló ülését a Dolgozó Ifjúság Szövetség (DISZ) Petőfi Köre, amely révén baloldali fiatal értelmiségiek társasági, közösségi, közéleti tevékenysége indult el.

---

¹¹ Ünnepelesen megnyílt a budapesti értelmiség „Kossuth”-klubja. *Népszava*, LXXXIII. évf. 19. sz. 1955. január 23. 5.

¹² *Természet és Társadalom*, CXV. évf. 1956. 2. sz. 118. (Idézetek: Uo.)

A Petőfi Kör történetét már többen is feldolgozták,¹³ így az nem célja ezen írásnak. Az azonban hangsúlyozandó, hogy 1954-től a Nemzeti Múzeumban, a Bessenyei Kör – az később nevet váltva lett Petőfi Kör – által tartott viták egyértelműen Nagy Imre szabadabb légkört teremtő, 1953–1955 közötti kormányzásához kötődtek, annak égisze alatt szerveződtek, így a Petőfi Körbe bekerültek a rákosista irányvonal visszatérése ellenére is a Nagy Imréhez kötődő személyek. Így a Kör vezetősége (annak tagjai Tánczos Gábor, Hegedűs B. András, Nagy Balázs és Pécsi Kálmán voltak) sem volt már híve a sztálinista idők vezetési, irányítási modelljének.¹⁴ Mindezt tovább erősítette a Szovjet Kommunista Párt XX. kongresszusán elhangzott a sztálini személyi kultuszt elítélő, zárt körben 1956. február 25-én elmondott, de kiszivárogtatott Hruscsov beszéd is. Ezáltal, miután a Petőfi Kör összekapcsolódott a Kossuth Klubbal, ugyanis az adott helyet számos alkalommal a Petőfi Kör találkozóinak, megbeszéléseinek, beszélgetéseinek, vitáinak, a Klub is bekerült egy olyan szellemi, közéleti körforgásba, amely a rákosista módszerekkel szemben egy szabadabb légkörű, nyitottabb, de hangsúlyozottan szocialista kormányzatot kívánt az ország élén látni. Idővel a Kör vitái (mintegy tucatnyi nagyobb, s több kisebb vitáról van szó) iránt akkora érdeklődés kezdett kialakulni, hogy vitái egyszerűen kinőtték a Kossuth Klubot, amely miatt más, nagyobb befogadó-képességgel bíró helyekre (a Közgazdasági Egyetem nagytermébe, az ELTE Gólyavárába vagy a Magyar Néphadsereg Váci utcában lévő Központi Tiszti Házának nagytermébe) tevődtek azok át. Az ismertebb viták közül azonban ott tartották meg 1956. május 9-én az új ötéves tervről és a fiatal közgazdászokról szólót – a korábbi, szintén az ötéves

---

¹³ Ólmosi Zoltán: A Berzsényi Körtől a Petőfi Körig. Múltunk, XXXVII. évf. 1992. 1. sz. 90–110.; Hegedűs B. András: A jegyzőkönyvek elé. In: Hegedűs B. András – Rainer M. János (szerk., a dokumentumokat összeáll. és a jegyzeteket írta): A Petőfi Kör vitái hiteles jegyzőkönyvek alapján. I. Két közgazdasági vita. Kelenföld Kiadó – ELTE, Budapest, 1989. 7–32.; Hegedűs B. András: Adalékok a Petőfi Kör történetéhez. In: Bak János – Békés Csaba – Hegedűs B. András – Litván György (szerk.biz.): 1956-os Intézet, Évkönyv I. 1992. 1956- os Intézet, Budapest, 1992. 39–53.

¹⁴ Hegedűs B. A. 1989. 10–12.

tervről szóló, március 28-án tartott vitán kevesen voltak jelen, a májusi alkalmon viszont már több százan vettek részt.¹⁵ A nagyobb szabású Petőfi Körös viták közül a Kossuth Klub adott otthont az 1956. május 30-án és június 1-én megrendezett történešzvitának¹⁶ is. A Klub helyiségei azonban – ahogy azt fentebb már jeleztem – több alkalommal is szűknek bizonyultak a megjelent tömeg nagysága miatt. Ez történt például az 1956. június 15-én tartott filozófusvita¹⁷ alkalmával is, amelyet a Kossuth Klubba hirdettek meg ugyan, de onnan a tömeg Lukács György vezetésével átvonult a Közgazdasági Egyetem nagytermébe. A Petőfi Kör legismertebb vitája az 1956. június 27-ei sajtóvita,¹⁸ amelyre reakcióként Rákosi javaslatára az MDP Központi Vezetőségének (KV) június 30-ai ülésén elítélő nyilatkozat fogadott el. Rákosi beszédében a Petőfi Kör vitáit pártszerűtlennek, a pártot és a rendszert gyakorta támadónak titulálta. A felszólalók közül Tardos Tibor és Déry Tibor írók mondanivalóját pedig egyenesen úgy ítélte meg, hogy azok „a párt s a munkásosztály vezetését tagadó, ellenforradalmi programot adtak”, más felszólalók pedig „felujították a [...] leleplezett és elítélt Nagy Imre féle jobboldali elhajlás pártellenes nézeteit”.¹⁹ Az MDP KV néhány tagja a TTIT főtitkárát, Mód Aladár történešzt is a határozat támogatására kérte, azt a TTIT Országos Elnökségi ülésén kellett vol-

---

¹⁵ Hegedűs B. András – Rainer M. János (szerk., a dokumentumokat összeáll. és a jegyzeteket írta): A Petőfi Kör vitái hiteles jegyzőkönyvek alapján. I. Két közgazdasági vita. Kelenföld Kiadó – ELTE, Budapest, 1989.

¹⁶ A történešzvitára részletesen lásd: Hegedűs B. András – Rainer M. János (szerk., a dokumentumokat összeáll. és a jegyzeteket írta): A Petőfi Kör vitái hiteles jegyzőkönyvek alapján. III. Történešzvita. Kelenföld Kiadó – ELTE, Budapest, 1990.

¹⁷ A filozófusvitára részletesen lásd: Hegedűs B. András – Rainer M. János (szerk., a dokumentumokat összeáll. és a jegyzeteket írta): A Petőfi Kör vitái hiteles jegyzőkönyvek alapján. II. Filozófusvita. Kelenföld Kiadó – ELTE, Budapest, 1989.

¹⁸ A sajtóvitára részletesen lásd: Hegedűs B. András – Rainer M. János (szerk., a dokumentumokat összeáll. és a jegyzeteket írta): A Petőfi Kör vitái hiteles jegyzőkönyvek alapján. IV. Partizántalálkozó – Sajtóvita. Múzsák Közművelődési Kiadó – 1956-os Intézet, Budapest, 1991. 67–174., 225–260.

¹⁹ Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára M-KS MDP központi szervei. 276. f. 52. cs. Központi Vezetőség. 34. ő. e. 1956. június 30.

na megejtteni július 10-én, de Mód javaslatára „elszabotálták” a dolgot. Az Elnökség nem túl éles nyilatkozatát ugyanis oly késői időpontban juttatták el a MDP-hez, hogy arra csak telefonon tudtak a KV tagjai reagálni, de Módék a noszogatásra sem voltak hajlandók nyilatkozatuk hangnemén változtatni. A párt nyilatkozatának eredményeképp a Kör nyáron szüneteltette a tevékenységét, de ősszel újra elkezdte vitáinak szervezését, s az újrakezdés utáni, sorrendben második vitát, amely a gazdasági vezetés kérdéseivel²⁰ foglalkozott, a Kossuth Klubban tartották meg; az 1956. szeptember 26-án volt. Az őszi első vitát, a népi kollégiumok nevelési tapasztalatairól szólót is a Kossuth Klubba szervezték először; a meghívón még az szerepel helyszínként, de az újfent szűknek bizonyult a hallgatóság nagy száma miatt.²¹ A Petőfi Kör utolsó vitája, az orvosvita²² épp október 23-án volt az ELTE Gólyavárában, majd miután annak vége felé már dúlt a harc a közelben lévő Rádiónál, s azt egy a pulpitusra fellépő gépkocsivezető tudatta a résztvevőkkel,²³ a vita hamarosan bezárult.

A Kör vezetői október 22-én este összegyűltek a Kossuth Klubban, mivel azonban nem értettek egyet a radikális jelszavakkal, úgy döntöttek, hogy a másnapi napilapokban közzéteszik álláspontjukat, s másnap elkezdik újjászervezni a DISZ-t. Másnap, ha Tánczos nem is, de Hegedűs B. és két társa megpróbált tárgyalni a KV-val, de a tüntetés radikalizálódásának ellensúlyozására és a fegyveres fellépésre irányuló

---

²⁰ Arra részletesen lásd: Hegedűs B. András (szerk., a dokumentumokat összeáll. és a jegyzeteket írta): A Petőfi Kör vitái hiteles jegyzőkönyvek alapján. V. Gazdasági vezetés – Műszaki fejlesztés – Kertmagyarország? 1956-os Intézet, Budapest, 1994. 21–74.

²¹ A vita jegyzőkönyve nem készült el, elkészültét valószínűleg a forradalom kitörése hiúsította meg. Annak tartalma azonban rekonstruálható a Szabad Ifjúság 1956. szeptember 21–22-ei és a Magyar Nemzet 1956. szeptember 21-ei cikke alapján, azokat közli: Hegedűs B. András – Rainer M. János (szerk., a dokumentumokat összeáll. és a jegyzeteket írta): A Petőfi Kör vitái hiteles jegyzőkönyvek alapján. VI. Pedagógusvita. Múzsák Közművelődési Kiadó – 1956-os Intézet, Budapest, 1992. 151–159.

²² Hegedűs B. András – Ember Mária (első rész) – Bohó Róbert (második rész) (szerk., a dokumentumokat összeáll. és a jegyzeteket írta): A Petőfi Kör vitái hiteles jegyzőkönyvek alapján. VII. Iparművészvita – Orvosvita. 1956-os Intézet, Budapest, 1994. 108–178.

²³ Uo. 176–178.

kéréseik ellenére elutasították őket. 24-étől a Kör egészen november elejéig tulajdonképpen tetszhalott volt, s csak november 3-án igyekeztek újjászervezni a mozgalmat, nyilatkozatot is tettek Nagy Imre kormánya mellett, de a további tevékenységüket elsöpörték a november 4-én hajnalban támadó szovjet csapatok.²⁴

A forradalom és szabadságharc során a Kossuth Klub épülete is megsérült, azonban csak kisebb károkat szenvedett. A Klub könyvtárát is vesztesége érte, ugyanis eltűnt 134 könyv; a TTIT Központi Könyvtárában lévő könyvvállomány 343 kötettel lett szegényebb. Ugyanakkor az embervesztése – a harcok és a menekülthullám révén – jóval jelentősebb volt a Társulatnak, illetve magának a Klubnak. A Kossuth Klub tagjai közül az októberi-novemberi események során 13-an életüket veszítették, 113-an elhagyták az országot, 240 fő pedig nem ismeretlen helyen tartózkodott egy a Kossuth Klub működését taglaló jelentés készítésekor, 1957 júliusában.²⁵

Október 23-a után sem a TTIT vezetősége, sem a tagok nem képviseltek egyöntetű álláspontot, többen a felkelők oldalára állt, egyesek november elején már az MSZMP-t segítették, a többség azonban távol tartotta magát az eseményektől. Történt mindez annak ellenére, hogy egy későbbi helyzetértékelés során a párton belül úgy látták a tagság nagyobb része egyetértett az felkelők szándékaival.²⁶ A forradalom iránti szimpátia ugyanakkor bizalmatlanságot szült a TTIT iránt, ennek egyik markáns jele volt az is, hogy 1956 decemberében razziát tartottak a Kossuth Klubban. A TTIT Titkárságának Népszavában megjelent közleménye szerint „December 5-én nagyobb karhatalmi erők lezárták a Múzeum utcát, ahol a Társulat Kossuth Klubjában ellenőrző vizsgálatot tartottak. [...] senkit őrizetbe nem vettek. A vizsgálat – a Társulat értesülései szerint – nem a Társulat vagy a klub ellen irányult.”²⁷

---

²⁴ Hegedűs B. A. 1989. 27–28.

²⁵ Uo. 104.

²⁶ Z. Karvalics L. 2010. 101–102.

²⁷ A TTIT Titkársága Közli. Népakarat, I. évf. 21. sz. 1956. december 6. 4. (Idézet: Uo.)

A TTIT, bár októberben elterjedt az a hír, hogy feloszlatják, már 1956 novembere során igyekezett munkába állni, azt azonban hátráltatta, hogy a Társulatot a hatalmat megragadó Kádár rezsim bizalmatlanul kezelte. A főtítkárnak, Mód Aladárnak az *Irodalmi Újság* számára írt, de végül csak belsőleg terjesztett, az eseményeket mindvégig forradalomként és szabadságharcként aposztrofáló írása miatt a kormányzat a munkáját nem segítő, nézeteit nem osztó intézményként könyvelte el a TTIT-et.²⁸ A munka így csak, nagyobb méretű átszervezések után, 1957 tavaszán zökkent vissza a rendes kerékvágásba. (Ezt jelzi, hogy hosszú, több mint hat hónapos szünet után – az ezt megelőző társasági esemény közzététele még 1956 októberében volt –²⁹ a Népszava hírei között egy a Kossuth Klubban nyíló kiállítás is szerepelt.)³⁰ A megújuló tevékenységet segítette, hogy 1957 februárjában a kormányzat majd 4 millió forintot adott a működésre, s bár az jóval kisebb összeg volt a korábban rendszeresen kapottnál, ami miatt apparátusleépítésre került sor, az újbóli kibontakozást mégis támogatta; a pénzügyi támogatásból a Kossuth Klub is részesült.³¹ A konszolidálódó helyzet ellenére azonban még jó ideig rajta ragadt a Petőfi Kör okozta „szégyembélyeg” a Kossuth Klubon. Azt misem mutatja jobban, hogy maga Dobi István 1957. május 9-ei parlamenti beszédében külön kiemelte a Kossuth Klubot (a Petőfi Körrel és a sajtóval együtt említve), mint oly fórumot, ahol aki „felfordulást akart, aki rendszerváltozásra, a népi hatalom bukására spekulált” nyugodtan előadhatta mondandóját.³²

---

²⁸ Z. Karvalics L. 2010. 102–103.

²⁹ »A női egyenjogúság a gyakorlatban«. Népszava, LXXXIV. évf. 247. sz. 1956. október 19. 4.

³⁰ A Ódry Árpád-emlékkiállítás ma, szombaton délben nyílik a Kossuth-klubban. Népakarat, II. évf. 80. sz. 1957. április 6. 4.

³¹ Uo. 105–107.

³² Az Országgyűlés 33. ülése 1957. évi május 9-én, csütörtökön. Országgyűlési napló, 1953. II. kötet, 28–51. ülés. (1956. július 30. – 1958. szeptember 26.) Budapest, 1967. 1657.

2016. **október 24.**
17-20 óra

KOSSUTH KLUB

1088 BUDAPEST, MÚZEUM U. 7.

© JÁNOSI KATALIN / FORTEPAN

1956. OKTÓBER 13. DARVAS JÓZSEF
NÉPMŰVELÉSI MINISZTER,
NAGY IMRE MINISZTERELNÖK ÉS RAJK
LÁSZLÓNÉ. EGYKORI GYÖRFY KOLLÉGISTÁK
TALÁLKOZÓJA A KOSSUTH KLUBBAN.

A programot az 1956-os forradalom
és szabadságharc 60. évfordulójára
létrehozott Emlékbizottság
támogatja.

Oktober 24-én különleges interaktív kiállítás várja az érdeklődőket. A Kossuth Klub mint a Petőfi Kör sorsfordító vitáinak első helyszíne jelentős szerepet vállalt a forradalmi események előkészítésében. A látogatók hang-, kép- és filmfelvételek segítségével ismerhetik meg a Kossuth Klub szerepét, korabeli hangulatát és történetét 60 év távlatából. A programot kiállításmegnyitó, könyvbemutató, előadások és a kor gasztronómiai kínálata kísérik.

BŐVEBB INFORMÁCIÓ:

WWW.KOSSUTH-KLUB.HU
WWW.JASZE.HU

